

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

ГАЛАЄВ Михайло Вікторович

**УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Процеси децентралізації в Україні відбуваються в контексті масштабних глобальних суспільних змін в світі і тому тісно пов'язані з новими підходами до організації публічного управління. Особливо актуальними завданнями постають питання удосконалення владних відносин на місцевому рівні, які перебувають під впливом ринкових економічних відносин. Це зумовлює зміну акцентів у суб'єктах та рівнях відповідальності. В нових умовах публічних відносин основним суб'єктом прийняття рішень щодо розвитку територіальної громади та відповідальною стороною в процесах управління стають органи місцевого самоврядування та їх лідери. Глобалізація світової економіки зумовлює посилення ролі громади в економічному розвитку регіонів країни, а відтак – і самої країни. Від добробуту територіальних громад безпосередньо залежить процвітання країни в цілому, її успіх в економічній, соціальній, гуманітарній політиці. Поступово протягом реформи децентралізації в нашому суспільстві сформувалося бачення, що ОТГ мають реальні можливості визначати стратегію власного розвитку, встановлювати пріоритети, розбудовувати комфортні та привабливі економічні, соціально-гуманітарні, культурні умови життя.

Одним з ключових завдань реформи децентралізації постає необхідність перетворення громад на основних суб'єктів управління, які можуть самостійно забезпечувати свої потреби та запити, з чим безпосередньо пов'язано поняття спроможності об'єднаних територіальних громад. Тому завершальний етап реформи децентралізації, який визначений до 2027 року, має покласти на лідерів ОТГ інші рівні відповідальності за ефективність та результативність управлінської діяльності. І одним з важливих аспектів цих процесів є планування місцевого розвитку, яке є досить потужним економічним механізмом реалізації державної політики.

Зарубіжний та вже вітчизняний досвід засвідчили, що забезпечення позитивного бренду місцевого розвитку ускладнюється та стає більш технологічним та науково обґрунтованим, тому ці питання є об'єктом магістерського дослідження. З посиленням ролі місцевого самоврядування в економіці країн зменшується роль держави в цілому, її виконавчої гілки. Серед сучасних тенденцій характерним явищем стає те, що суб'єктами міжнародних економічних відносин стають не лише країни, а підприємства, регіони та територіальні громади.

В тих ОТГ, де вже наявні певні позитивні здобутки від реформи децентралізації, сьогодні більш чітко усвідомлюють важливість подальших кроків в плануванні розвитку громади. Слід відзначити, що в розвинутих країнах останніми роками відбулися зміни в механізмах планування територіального розвитку, які стосуються переважно трьох напрямів: зміна рівня відповідальності влади за здійснення планування території; зміна рівня методології здійснення процесу управління, діяльність громад

підпорядкована чітко окресленій стратегії; зміна суб'єкта управління, ОТГ почали самостійно розширювати сферу свого впливу завдяки механізмам співпраці та міжнародної підтримки.

Таким чином, ОТГ отримали реальні можливості щодо створення конкурентних переваг в регіоні на основі розширених проектів та програм. За таких умов керівники ОТГ та самі мешканці мають усвідомлювати особливості економічного розвитку, володіти необхідними знаннями, вміннями, досвідом, інформацією, щоб бути конкурентоспроможними в контексті нових реалій та тенденцій глобального розвитку. Сьогодні вже не буде рішень «згори», громади самостійно здійснюють стратегічне управління та визначають пріоритети свого подальшого розвитку, спрямовані на подолання існуючих проблем та досягнення позитивного економічного ефекту в найближчій перспективі: створення нових робочих місць, спонукання підприємницької активності, збільшення зайнятості населення, зростання доходів місцевих бюджетів, підвищення якості життя, благоустрій та розвиток територіальної інфраструктури.

Дослідження проблем децентралізації та формування ОТГ, стратегічного управління в громадах знайшли своє відображення у працях таких вітчизняних і зарубіжних учених, як: Г.В.Атаманчук, Т.Вюртенбергер, В.Б.Авер'янов, І.П.Бутко, В.І.Кампо, В.М.Вакуленко, Я.Гонціаж, В.М.Князєв, Д.Гібсон, Б.Гурне, О.Євтушенко, А.Ібрагімова, О.С.Ігнатенко, А.А.Коваленко, В.В.Копейчиков, Д.Кохен, Л. Кравчук, А.Крусан, В.Куйбіда, Ж. Литвак, В.І.Луговий, П.І.Надолішній, І.Ф.Надольний та багатьох інших.

Водночас в період трансформації, економічної та політичної кризи залишається недостатньо вивченим питання проблем новостворених територіальних громад, перспективи самостійного, самодостатнього існування в державній системі України.

Мета і завдання дослідження. Мета дослідження полягає у вивченні особливостей планування розвитку територіальних громад в Україні та країнах ЄС і обґрунтуванні шляхів удосконалення механізмів державного управління в цій сфері.

На реалізацію визначеної мети спрямовано вирішення наступних завдань дослідження:

- визначити основні науково-теоретичні засади дослідження механізмів планування розвитку територіальних громад;
- проаналізувати методiku планування розвитку територіальних громад;
- дослідити особливості планування розвитку територіальних громад в умовах реформи децентралізації та в контексті європейської інтеграції України;
- визначити особливості зарубіжного досвіду децентралізації та планування розвитку територіальних громад;
- обґрунтувати напрями удосконалення планування розвитку територіальних громад.

Об'єктом дослідження виступає реформа децентралізації влади, а саме

процес створення об'єднаних територіальних громад.

Предметом дослідження є механізми планування розвитку територіальних громад в Україні та країнах ЄС.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань, автором застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів пізнання. Під час дослідження було використано такі методи:

- описовий – для розкриття нормативно правових засад децентралізації влади в Україні;
- системний – використовувався для дослідження структури правового механізму формування спроможних територіальних громад;
- метод узагальнення дозволив встановити властивості й ознаки основних понять і категорій дослідження;
- порівняльний – дозволив оцінка стану стратегічного планування об'єднаної територіальної громади в Україні та країнах ЄС, зокрема на прикладі Польщі.

Крім того, в дослідженні були застосовані загальнонаукові методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції.

Наукова новизна одержаних результатів зумовлена тим, що дослідження є спробою комплексного аналізу особливостей, недоліків і шляхів покращення стану механізмів стратегічного управління та формування спроможних територіальних громад, планування їх розвитку.

Практичне значення одержаних результатів. Положення і висновки магістерської роботи можуть бути використані для подальшого науково-теоретичного дослідження особливостей вирішення проблем та формування спроможних територіальних громад в Україні, та у навчальному процесі з підготовки фахівців з державного управління.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів дев'яти підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 82 сторінки. Список використаних джерел містить 78 найменувань.

Апробація: Могилянські читання-2019: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти: Двадцять друга Всеукраїнська науково-методична конференція: тези доповідей «Публічне управління в Україні в умовах децентралізації влади та наближення її до європейських стандартів» / ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи.

У першому розділі «Науково-теоретичні засади дослідження планування розвитку територіальних громад» визначено основні науково-теоретичні засади дослідження механізмів планування розвитку територіальних громад; проаналізовано методика планування розвитку територіальних громад.

У підрозділі 1.1. *«Вплив процесів децентралізації на планування розвитку територіальних громад»* визначено, що основною метою реформи децентралізації є передача широкого кола повноважень та бюджетів від призначених до обраних органів влади, а одночасно з цим передача їх від рівня центральної влади на рівень максимально наближений до споживача послуг – тобто громадянина та громади, для забезпечення поліпшення життя людей. Для того щоб така передача повноважень була можливою, потрібно створити дієздатне первинне територіальне об'єднання спроможне виконувати усі покладені на них обов'язки і надавати якісні послуги населенню.

Підрозділ 1.2. *«Наукові дослідження в сфері децентралізації та планування розвитку територіальних громад»* визначає, що теоретична інтерпретація підходів до трактування ОТГ характеризується певним плюралізмом поглядів, підходи демонструють неузгодженість, фрагментарність і свідчать про недостатність наукового апарату дослідження, а її визначення є недостатньо опрацьованим і потребує комплексного підходу, оскільки чинна соціально-економічна конструкція такого багатоаспектного явища не витримує критики і вимагає подальшого наукового пошуку.

У підрозділі 1.3. *«Методика планування розвитку територіальних громад»* встановлено, що система стратегічних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади включає: стратегію розвитку об'єднаної територіальної громади; план (програму) соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади; інші прогностичні і програмні документи (місцеві програми розвитку).

Формування і реалізація прогностичних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади здійснюється з урахуванням схеми планування території, на якій реалізуються повноваження сільських, селищних, міських рад.

У другому розділі «Особливості планування розвитку територіальних громад в умовах євроінтеграції та децентралізації в Україні» досліджено особливості планування розвитку територіальних громад в умовах реформи децентралізації та в контексті європейської інтеграції України; визначено особливості зарубіжного досвіду децентралізації та планування розвитку територіальних громад.

У підрозділі 2.1. *«Нормативно-правові засади децентралізації в Україні»* визначено, що у період з 2014 по 2019 роки сформовано нормативно-правові засади у сфері реалізації реформи місцевого самоврядування на засадах децентралізації, зокрема визначено аспекти та

механізми добровільного об'єднання територіальних громад, їх співробітництва, передачі повноважень від органів виконавчої влади до органів місцевого самоврядування, фінансової децентралізації. Ці заходи дозволяють посилити функціональну та фінансову спроможність місцевого самоврядування.

Законодавче забезпечення децентралізація влади в Україні відповідає європейським нормам управління і створює надійне підґрунтя для практичної реалізації та наступного етапу реформування публічного управління. Для забезпечення успішного завершення децентралізації влади необхідним є прийняття ще низки нормативно-правових актів, які би врегульовували невирішені питання об'єднаних територіальних громад.

У підрозділі 2.2. «*Формування спроможних територіальних громад та планування їх розвитку*» показано, що на сучасному етапі основні проблемні питання пов'язані з розв'язанням проблем розвитку інфраструктури на місцях, усуненням нерівномірного фінансування територій, напрями розвитку сільських територій, спрощення процедури адміністративних послуг, подолання корупційних схем під час розподілу фінансування тощо.

У підрозділі 2.3. «*Досвід децентралізації влади в країнах ЄС та можливості його адаптації в Україні*» визначено, що у Центральній і Східній Європі упродовж минулого десятиріччя більшість зусиль спрямовувалися на створення системи демократичних інституцій, яка визначає основи сучасної держави (розподіл владних повноважень, забезпечення верховенства права), а також на запровадження базових структур ринкової економіки. Окрім цього, чимало уваги приділялося (особливо в так званих країнах-кандидатах у Європейського Союзу) питанням адаптації їх законодавства до стандартів Європейського Союзу і заснування або реформування окремих інституційних структур, необхідних для ефективно й узгодженої імплементації правових засад Європейського Союзу.

У третьому розділі «*Напрями удосконалення планування розвитку територіальних громад*» обґрунтовано напрями удосконалення планування розвитку територіальних громад.

У підрозділі 3.1. «*Особливості планування розвитку територіальних громад в Республіці Польщі та його актуальність для вітчизняних ОТГ*» визначено, що децентралізація дає можливість місцевим громадам та регіонам отримати більше впливу на свій розвиток та благополуччя населення. Успішними стають ті регіони та громади, які вдало розвивають власну внутрішню спроможність та поліпшують ті внутрішні умови і використовують ті зовнішні фактори, що впливають на інвестиції та підтримують їх. А це означає, що успішними є регіони, що мають стратегії власного розвитку.

У підрозділі 3.2. «*Перспективи вирішення проблем ОТГ в контексті децентралізації*» обґрунтовано, що схеми розвитку території, генеральний план і містобудівна документація забезпечують формування необхідної земельної бази для того, щоб визначені в стратегічному плані наміри були

реалізовані. Стратегічні пріоритети у середньостроковому вимірі набувають вигляду комплексних соціально-економічних і секторальних програм.

У підрозділі 3.3. «Досвід планування розвитку ОТГ в Україні» визначено, що починаючи з 2015 року, в Україні сформовано нову державну регіональну політику, яка набула європейських рис і отримала конкурентне формульне фінансування з Державного бюджету України. Нині області отримали можливість дійсно планувати та фінансувати власний розвиток. Усі вони мають розроблені стратегії розвитку до 2020 або 2025 років. Водночас, на жаль, реалії життя показують, що в регіонах ще не всі управлінці можуть ефективно скористатися новими інструментами регіонального розвитку.

ВИСНОВКИ

Магістерське дослідження дозволило досягти встановленої мети щодо вивчення особливостей планування розвитку територіальних громад в Україні та країнах ЄС і обґрунтуванні шляхів удосконалення механізмів державного управління в цій сфері. Мета магістерського дослідження обумовила низку завдань, виконання яких дозволило зробити наступні висновки.

1. Визначено основні науково-теоретичні засади дослідження механізмів планування розвитку територіальних громад. На основі аналізу наукової літератури встановлено, що об'єднання територіальних громад є підґрунтям реформи децентралізації і слугує посиленню реформи адміністративно-територіального устрою, метою формування ОТГ є формування суб'єктів, яким можна було б передати владні повноваження та бюджети, водночас визначаючи рівні відповідальності. Актуальним та провідним є рівень місцевого самоврядування, оскільки він має визначну особливість – максимальне наближення до пересічного громадянина, жителя певної територіальної громади, тому цей рівень визначається як найбільш зручний і доцільний для реального забезпечення відвезення якості життя людей.

Враховуючи законодавчі засади, наукові дискусії у літературі щодо визначення терміна «об'єднана територіальна громада», а також результати методологічного інструментарію її пізнання через призму первинності економічного підґрунтя й соціально-економічної самоорганізації запропонуємо новий концепт осягнення економічної сутності ОТГ, повне розкриття якої можливе лише у єдиному комплексному підході. Відповідно, ОТГ – це спроможна соціально-економічна система із самостійно сформованими органами місцевого самоврядування, інтегрована локально, територіально, економічно і фінансово, здатна на основі різнорівневих зв'язків між її елементами забезпечити функціонування й розвиток інфраструктури та зростання суспільного добробуту.

2. Проаналізовано методіку планування розвитку територіальних громад. Нормативно-правові засади реформи децентралізації продовжують

залишатися предметом підвищеної уваги політичних гравців, експертів та громадських діячів. Цей фокус уваги обумовлений потребою встановлювати та коригувати механізми децентралізації влади відповідно до актуальних пріоритетів зміцнення державності та стимулювання демократичних перетворень в Україні.

Серед викликів впровадженню децентралізації у цій сфері виділяється проблема узгодженості між очікуваними та встановленими нормативно-правовими рамками реформи, зокрема у частині формування спроможних територіальних громад. Політичні реалії можуть вносити свої корективи до послідовності кроків впровадження децентралізації влади; водночас, стратегічний вектор реформи залишається цілісним, а корекції зазнають тактичні кроки щодо його реалізації.

3. Досліджено особливості планування розвитку територіальних громад в умовах реформи децентралізації та в контексті європейської інтеграції України. Згідно законодавства об'єднаним територіальним громадам надано такі самі повноваження, як у міст обласного значення; унормовано прямі міжбюджетні відносини ОТГ із Державним бюджетом; передбачено фінансову підтримку ОТГ (загальний обсяг спеціальної державної підтримки розподіляється між бюджетами ОТГ пропорційно їхній площі та кількості населення) тощо. Відповідно до Закону, при добровільному об'єднанні громад має бути враховано історичні, культурні та етнічні чинники, а якість і доступність публічних послуг, що надаються в ОТГ, не можуть бути гіршими, ніж до об'єднання.

Незважаючи на протиріччя різних моделей здійснення місцевого самоврядування у всій Європі, очевидна зацікавленість міжнародних організацій з питань місцевого самоврядування в об'єднанні зусиль щодо вироблення загальних підходів у здійсненні регіональної та місцевої влади, що свідчить про перспективи встановлення загальноєвропейських стандартів в області здійснення місцевого самоврядування.

Незважаючи на те, що кожна з цих країн застосовує свої методи та засоби для забезпеченості відкритості та доступності механізму державного управління, децентралізація є ефективнішим засобом планування, ніж централізоване та має позитивний вплив на макроекономічну стабільність держави.

4. Визначено особливості зарубіжного досвіду децентралізації та планування розвитку територіальних громад на прикладі польського досвіду. Встановлено, що правовою базою для стратегічного планування в Польщі є Акт про політику розвитку, який визначає три види стратегій розвитку: довгострокові стратегії (до 15 років); середньострокові стратегії (4-10 років); інші стратегії. Впровадження цих стратегій фінансувалося через двох видів: які залучають додатково кошти ЄС, та ті, які фінансуються виключно з національного бюджету. У національному законодавстві чітко визначено, що усі стратегічні документи мають будуватися навколо 9 інтегрованих стратегій, що мають бути підготовлені на основі аналізу та рекомендацій у Звіту «Польща 2030» (інновації та ефективна економічна стратегія; розвиток

людського капіталу; стратегія розвитку транспорту; енергетична безпека та довкілля; ефективна держава; стратегія розвитку соціального капіталу; стратегія країни щодо регіонального розвитку; Національна стратегія безпеки). Система стратегічного планування має три рівні: Довгострокова Стратегія розвитку Польщі – Польща 2030 (Підготовлена стратегічними Радниками Прем'єр-міністра); Середньострокова Стратегія розвитку Польщі до 2020 року, метою якої є полегшення довгострокового мислення та підготовки до внутрішніх дебатів у ЄС щодо бюджету на 2014 - 2020 роки. Вона пов'язана із Національною програмою реформ ЄС 2020. Підготовка цієї стратегії є відповідальністю Міністерства регіонального розвитку. І дев'ять інтегрованих стратегій, за які відповідальний Координаційний комітет.

Основними регіональними програмами та фондами, що підтримують стратегічне планування і розвиток місцевого самоврядування, є: INTERREG – стосуються прикордонного, транснаціонального та міжтериторіального співробітництва; EQUAL – стосуються міжнародного співробітництва щодо усунення усіх форм дискримінації на ринку праці; LEADER – стосуються розвитку сільських територій; URBAN – стосуються економічного та соціального відродження міст та міських районів, а також інноваційної діяльності, що підтримує розвиток шляхом реалізації пілотних проектів та обміну досвідом між регіонами.

5. Обґрунтовано напрями удосконалення планування розвитку територіальних громад. Подоланню недоліків в плануванні розвитку територіальних громад має сприяти удосконалення стратегічного планування, технологія здійснення якого має суттєві відмінності від існуючого нині способу підготовки програмних документів. Серед напрямів удосконалення слід відзначити наступні:

- планування має бути спрямоване у майбутнє, а не здійснюватися від досягнутого рівня розвитку. З самого початку планувального процесу має бути сформульована головна, основоположна мета розвитку громади, її стратегічне бачення, задля досягнення якої і розробляється стратегічний план;

- головна мета визначається не вузьким колом фахівців, а громадою загалом через своїх представників у робочій групі, яка працює над розробкою стратегічного плану, а також через широке обговорення питання стратегічного вибору розвитку території у засобах масової інформації, за допомогою громадських слухань, соціологічних опитувань, фокус-груп тощо;

- стратегічний план не є жорстким ні за змістом, ні за термінами. Робоча група із стратегічного планування є постійно діючою, хоча її склад протягом періоду підготовки та реалізації плану може істотно змінюватися. Робоча група може корегувати та змінювати деякі пріоритети, конкретні заходи стратегічного плану на основі ретельного аналізу змін внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на територіальний розвиток;

- необхідно застосовувати проектний підхід до реалізації пріоритетів і стратегічних напрямів, коли конкретні заходи, що включаються до щорічного плану дій, повинні бути чітко сформульованими, мати розроблені критерії

оцінки виконання, фінансові показники, терміни реалізації та відповідального за виконання;

- здійснювати постійний моніторинг за процесом реалізації стратегічного плану та аналіз змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі території, визначаються показники оцінки рівня досягнення цілей та наближення до кінцевого результату.

6. Також в ході дослідження на основі аналізу теоретичних засад удосконалення планувальної діяльності ОТГ та визначення конкретних практичних особливостей процесів планування в ОТГ видається актуальним запропонувати наступні рекомендації: на разі в ОТГ доцільно провести інвентаризацію діючих місцевих програм на предмет оптимізації їх кількості та визначення в них конкретних результативних показників; забезпечити належний внутрішній контроль за видатками при здійсненні ремонтно-будівельних робіт та здійсненні розрахунків за них, не допускати виконання робіт без затвердженої проектної документації та відповідного дозволу; вжити вичерпних заходів щодо забезпечення дотримання замовниками вимог законодавства у сфері закупівель; вжити заходів разом з органами земельних ресурсів, Державною екологічною інспекцією, правоохоронними органами щодо недопущення використання земель без правостановлюючих документів та не за цільовим використанням; вжити заходів разом з органами земельних ресурсів, Державною екологічною інспекцією, правоохоронними органами щодо незаконного видобутку корисних копалин; вжити заходів щодо максимального залучення до місцевих бюджетів доходів та зборів, не допускати утворення недоїмки та заборгованостей до бюджетів; забезпечити максимально ефективно використання коштів міжбюджетних трансфертів, контролювати їх своєчасне розмежування та використання за цільовим призначенням, не допускати необгрунтоване утворення залишків; при плануванні видатків на утримання установ соціально-культурної сфери максимально враховувати потребу за соціально захищеними видатками; розробити та ініціювати розгляд проекту програми приватизації із визначенням критеріїв відбору об'єктів комунальної власності, умов приватизації; з метою додержання чинного законодавства в частині застосування орендних ставок, здійснення розрахунків з бюджетом провести інвентаризацію договорів оренди комунального майна. Ініціювати питання щодо розірвання договорів оренди з орендарями, які не виконують їх умови, та забезпечити повноту заходів щодо здійснення претензійно-позовної роботи з орендарями боржниками; забезпечити встановлення ставок земельного податку за землі, завершити проведення нормативної-грошової оцінки земельних ділянок та враховувати її під час визначення розміру плати за землю; відповідно до вимог ст. 40 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" забезпечити залучення коштів пайової участі у розвитку інфраструктури населеного пункту у розмірах, визначених цим Законом.

АНОТАЦІЯ

В магістерській роботі визначено основні науково-теоретичні засади дослідження механізмів планування розвитку територіальних громад; проаналізовано методіку планування розвитку територіальних громад; досліджено особливості планування розвитку територіальних громад в умовах реформи децентралізації та в контексті європейської інтеграції України; визначено особливості зарубіжного досвіду децентралізації та планування розвитку територіальних громад; обґрунтовано напрями удосконалення планування розвитку територіальних громад.

Ключові слова: планування, територіальні громади, планування розвитку, ОТГ, децентралізація.

ANNOTATION

Decentralization processes in Ukraine are taking place in the context of large-scale global social change in the world and are therefore closely linked to new approaches to public administration. Particularly urgent tasks are the question of improving the power relations at the local level, which are influenced by market economic relations. This leads to a change of focus in the subjects and levels of responsibility. Under new conditions of public relations, local governments and their leaders are the main decision-makers in the development of the territorial community and the responsible party in the governance processes. The globalization of the world economy leads to an increase in the role of the community in the economic development of the regions of the country and, consequently, of the country itself. The prosperity of the country as a whole, its success in economic, social and humanitarian policy depends directly on the well-being of the territorial communities. Gradually, in the course of decentralization reform, in our society, a vision emerged that UTCs have a real opportunity to determine their own development strategy, set priorities, build comfortable and attractive economic, social and humanitarian, cultural living conditions.

One of the key tasks of decentralization reform is the need to transform communities into key management entities that can independently meet their needs and needs, which is directly related to the concept of the capacity of united territorial communities. Therefore, the final stage of decentralization reform, which is determined by 2027, should place other levels of responsibility on UTC leaders for the effectiveness and efficiency of management. And one of the important aspects of these processes is local development planning, which is a very powerful economic mechanism for implementing public policy.

Key words: planning, territorial communities, development planning, UTC, decentralization.

Апробація: Могилянські читання-2019: Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти: Двадцять друга Всеукраїнська науково-методична конференція: тези доповідей «Публічне управління в Україні в умовах децентралізації влади та наближення її до європейських стандартів» / ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019.